

СЕКЦІЯ 4. МОБІЛІЗАЦІЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ, ФІСКАЛЬНА ПОЛІТИКА ТА ЗАОХОЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ

УДК 332.14:316.334.3]:005.591.3

Мацюк Іван,
аспірант Лабораторії проєктів та ініціатив,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
м. Луцьк, Україна
ORCID: 0009-0002-1156-6838
Matsiuk.Ivan@vnu.edu.ua

ФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ МІСЦЕВИМ РОЗВИТКОМ

У сучасних умовах розвитку України актуальним є теоретичне обґрунтування підходів до формування такого механізму управління місцевим розвитком, який би сприяв та в організаційному плані безпосередньо забезпечував збалансований розвиток усіх сфер соціально-економічного, політичного і культурного життя на місцевому рівні.

За результатами реформи децентралізації, що була спрямована на побудову якісно нової системи місцевого самоврядування, територіальні громади отримали більший обсяг прав у розпорядженні наявними ресурсами; посилилась їх зацікавленість у збільшенні надходжень до місцевих бюджетів і пошуку додаткових джерел їх наповнення; зміцнилась матеріальна та фінансова основи населених пунктів; появились нові осередки активізації господарської діяльності

тощо. Внаслідок цих нововведень територіальні громади дістали можливість підвищити якість надання публічних послуг населенню, реалізовувати соціальні та інфраструктурні проекти, створювати умови для залучення інвестицій та розвитку місцевого бізнесу, розробляти та реалізовувати програми місцевого розвитку тощо [1].

Позитивний вплив реформи децентралізації на подальші перспективи місцевого розвитку на нашу думку є незаперечним. Проте, добровільність формування територіальних громад на початковому етапі їх формування, а також відсутність чітких критеріїв для визначення їх фінансової спроможності спричинили в кінцевому результаті до формування досить неоднорідного складу громад як за економічними показниками, так і за демографічними, географічними, культурними та іншими.

З урахуванням зазначеного подальший розвиток й удосконалення реформи повинен проходити на регіональному рівні. Проте, за твердженнями В. Малиновського в цьому процесі прослідковується занадто загальний і декларативний характер пропозицій щодо реформування органів публічної влади на регіональному й місцевому рівнях, а питання трансформації адміністративно-територіального устрою є найбільш дискусійним і при цьому – найменш науково обґрунтованим [2].

Водночас, довоєнні плани територіальної організації влади в Україні потребують коригування стосовно пошуку моделі взаємоузгодженої діяльності органів публічної влади, бізнесу та інститутів громадянського суспільства, спрямованої на забезпечення безпеки та регіонального розвитку з урахуванням інтересів усіх зазначених суб'єктів. Погоджуємось із твердженням Т. Сахно щодо важливості взаємозв'язку «громада-населення-бізнес» у їх впливі на місцевий економічний розвиток [3].

Воєнні дії вплинули також і на такий важливий елемент управління місцевим розвитком, яким є процес його планування.

Підготовка якісних планів визначає бажане майбутнє територіальної громади та способи його досягнення, базується на аналізі зовнішнього оточення та внутрішнього потенціалу територіальної громади і полягає у формуванні узгоджених дій, на реалізації яких концентруються ресурси.

В умовах обмежених фінансових ресурсів саме завдяки середньостроковому плануванню територіальні громади мали забезпечувати умови для розвитку бізнесу та зростання стандартів життя населення, а бізнес у свою чергу – створювати робочі місця та сплачувати податки до бюджетів громад.

Безумовно позитивним у цьому напрямку був перехід до середньострокового (трирічного) планування місцевих бюджетів у 2020-2022 роках, яке, на жаль, зупинене на період дії воєнного стану.

Отже, організаційний та фінансовий аспекти є одними із найсуттєвіших, від яких, у великій мірі, залежить успішність місцевого розвитку [5, 6]. Формування організаційно-економічного механізму управління місцевим розвитком ускладнюється неоднорідністю діючих територіальних громад, які потребують подальшого реформування з урахуванням особливостей регіонів. В умовах війни спостерігається необхідність ефективного використання економічного потенціалу незадіяних у активних бойових діях регіонів, спираючись на показники виконання відповідних місцевих бюджетів.

Список використаних джерел:

1. Горбатюк М. *Реформа децентралізації в Україні: проблеми здійснення в умовах суспільної кризи*. Електронний ресурс. URL: https://ipiend.gov.ua/wp-content/uploads/2021/06/gorbatiuk_reforma.pdf.
2. Малиновський В. Я. *Природа і зміст регіоналістики*. 2022. URL: <http://repository.knuba.edu.ua/handle/987654321/6084>.

3. Сахно Т. А. *Економічні засади формування територіальних громад у розвитку регіону. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії*. Електронний ресурс. URL: <https://er.chdtu.edu.ua/handle/ChSTU/4315>.

4. Павлюк А. П. *Економічні аспекти формування спроможних територіальних громад в Україні. Стратегічні пріоритети. Серія : Економіка*. 2016. № 1. С. 137-146. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/spe_2016_1_16.

5. Цимбалюк І. *Фінансовий простір інклюзивного розвитку регіону в умовах фінансової децентралізації: теорія, методологія, практика: монографія*. Луцьк: Вежа-Друк, 2022. ISBN 978-966-940-399-5.

6. Хомюк Н. *Механізм диверсифікації розвитку сільських територій в умовах децентралізації. Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*, 2019. 3, 19. С. 112–120. URL: <https://doi.org/10.29038/2411-4014-2019-03-112-120>.

7. Khomiuk N., Tsybaliuk I., Voichuk M., Grymak A., & Kravtsiv I. (2021). Land taxation as a tool to ensure sustainable development of rural areas in the context of decentralization. *Scientific Messenger of LNU of Veterinary Medicine and Biotechnologies. Series Economical Sciences*, 23(98), 45-51.

8. Цимбалюк І., Смалюх В., Колісниченко О. Аналітичне оцінювання структури дохідної частини місцевих бюджетів за умов фінансової децентралізації. *Галицький економічний вісник*. 2021. Том 69. № 2. С. 95-102.

9. Павліха Н. В., Цимбалюк І. О. Стратегічні перспективи трансформації фінансового простору під впливом мегатрендів. *Сучасні детермінанти фінансової політики: локальний та міжнародний вимір: збірник матеріалів IV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Тернопіль, 8-9 вересня 2021 року)*. Тернопіль: ЗУНУ, 2021. 247 с. С. 129–132.